

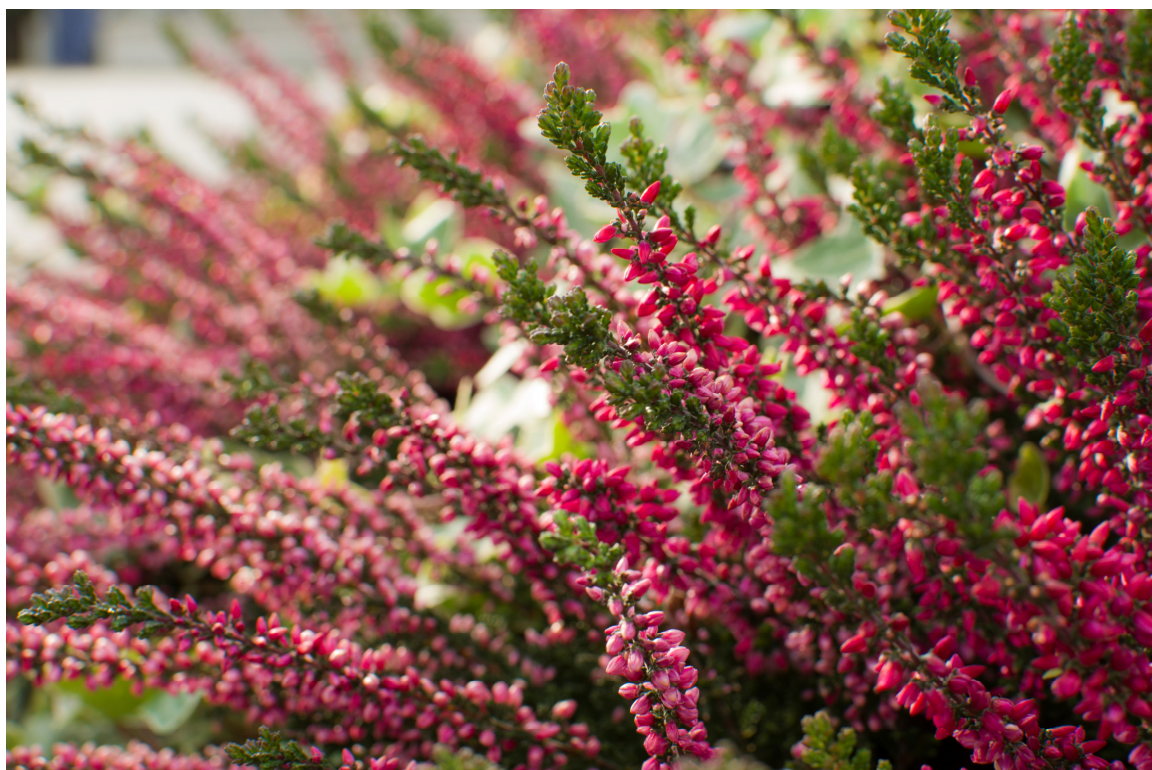

SynHør-bladet

28. årgang

Nr 5 - 2019

NUF/ LSHDB 30 ÅR
22.9.1989 - 22.9.2019

**Landsforbundet for kombineret Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde
(LSHDB)**

Innhold

Styrets hjørne	3	Pasientreiser	10
Likepersonskurs/ julebord	4	Helen Keller	11
NUF/ LSHDB 30 ÅR	5	Tolkenes interesseorg.	15
Ressurskontorets info spalte	6	Da gud brukte telefaks	17
Friluftsliv for alle, hele året	7	Signo Vivo	18

Landsforbundet for kombinert Syns– og Hørselshemmede/Døvblinde

Leder: Åshild Johansen
Tlf: 402 34 452
E-post: aashild.lovise@ebnett.no

Nestleder: Kari Kristine Engan
Tlf: 72 88 94 01
E-post: ka-k-eng@online.no

Styremedlem: Bibbi Hagerupsen
Tlf: 960 46 065
E-post: bibbih@online.no

Styremedlem: Erik Nilsen
E-post: erini@online.no

Styremedlem: Hege Dahlen
Tlf: 970 01 093
E-post: hege.beathe.dahlen@gmail.com

1. varamedlem: Odd Paulsen

2. varamedlem: Sissel H. Markhus

Syn-Hør-bladet
Redaktør: Erik Olav Johansen
SMS. 402 34 454
E-post: erik@lshdb.no

ADRESSE:

LSHDB
Skippergata 33
0154 Oslo

E-post: kontor@lshdb.no
Internett: www.lshdb.no
Tlf: 22 41 34 24
Mobil: 95 94 93 57

Daglig leder: Karin Andvig

Kontoret er åpent annenhver onsdag, torsdag og fredag.
Kontoret ligger i 5. etasje.

Trykk: Rycon AS

Opplag: 330

Styrets hjørne

Styrets hjørne oktober 2019.
Av Kari Kristine Engan, nestleder.

Kjære lesere!

Jeg starter med å gratulere LSHDB med 30-årsdagen den 22. september!

Høsten er en travel tid for organisasjoner av funksjonshemmede. Så også for LSHDB.

Her vil jeg informere om noen av sakene styret arbeider med.

Det startet med styremøte 29. august der blant annet følgende saker ble tatt opp:

I år arrangerer vi hjelpemiddelutstilling og diverse stands, likepersonskurs og julebord på Scandic Asker 15. - 17. november. Etter utstilling og stands fredag får vi en orientering av Line Hovland, Eikholt, om hennes prosjekt "Charles Bonnets syndrom". Etter middag blir det en liten markering av LSHDBs jubileum.

Likepersonkurset lørdag har tema: "Brannsikkerhet i hjemmet". Asker og Bærum brannvesen skal fortelle om forebyggende tiltak, og Hjelpemiddelsentralen i Buskerud informerer om nyttig varslingsutstyr.

Om kvelden blir det julebord. Invitasjon er sendt ut og vi håper mange melder seg på!

Neste års sommertreff er tenkt lagt til Stavanger. Kontoret har innhentet tilbud fra aktuelle hoteller. Gry Nilsen og Erling Kvalsund har besøkt to av hotellene og kommet med flotte rapporter om tilgjengelighet og fasiliteter. Daglig leder, Karin Andvig, orienterte om de tre prosjekter som er i gang og blir finansiert av ExtraStiftelsen, som 25. september endret navn til Stiftel-

sen Dam.

I september ble det søkt om to nye prosjekter.

5. september hadde Bibbi Hagerupsen og jeg møte med to ansatte ved Diakonhjemmet som ønsket kunnskap om døvblindes behov ved opphold på sykehjem.

Åshild Johansen deltok 12. september på ekstraordinært møte i referansegruppen for Nasjonal behandlingstjeneste for hørsel og psykisk helse (NBHP). På dagsorden stod drøfting av tilbakemeldinger på årsrapport for 2018.

Norges Døveforbund, Hørselshemmedes Landsforbund, Foreningen Norges Døvblinde og LSHDB har i flere måneder arbeidet med å lage et forslag til fremtidig organisering av tolketjenesten. Målet er rett tolk til rett tid.

12. september ble dokumentet - "Veikartet" oversendt departementet og lagt ut på hjemmesidene til brukerorganisasjonene. Det blir spennende å se om dette fører til forbedring av tolketjenesten! Styret takker Karin Andvig for hennes innsats i arbeidsgruppen!

11. - 13. oktober holdes det årlige møtet i Døvblindes nordiske samarbeidskomite (DBNSK) . I år er Fjola, foreningen for døvblinde på Island, arrangør. Åshild Johansen og jeg deltar fra LSHDB.

Jeg ønsker dere en riktig fin høst!

Likepersonskurs og julebord

Invitasjon til likepersonskurs og julebord 15. – 17. november.

LSHDB ønsker sine medlemmer hjertelig velkommen til likepersonskurs og julebord på Scandic Asker, Askerveien 6, Asker.

Vi starter på fredag 15. november, kl. 12.00 med lunsj, deretter kl. 13.00 med utstilling av hjelpemidler. Lørdag starter vi kl. 09:30, og kurset varer til kl. 17.00, søndag avreise etter frokost.

Tittel på kurset i 2019 er:

«Brannsikkerhet i hjemmet»

Fredag får vi flere leverandører som presenterer produktene sine, og det blir tid til spørsmål samt å kikke på de forskjellige hjelpemidlene. Line Hovland vil presentere sin rapport om Charles Bonnet syndrom på fredag ettermiddag.

Tradisjonen tro har vi julebordet på lørdag etter likepersonskurset.

Reisemåter:

Hotellet ligger ca. 5 min. gangavstand fra Asker togstasjon.

Vi dekker ikke taxi!

Egenandel:

Grunnet høyere kostnader på hotell er egenandelen i år på kr. 750,-

Da får du:

- En god seng og en god start på dagen med en solid frokost.
- Likepersonskurs med et dagsaktuelt tema.

· Julebord i form av buffet

· Masse sosial hygge

Reiseutgifter på billigste reisemåte er inkludert i egenandelen og fås refundert etterskuddsvis ved innsending

av kvitteringer til LSHDBs kontor.

NB! Taxi eller privatbil (bensin utgifter) blir kun dekket i helt ekstreme tilfeller, og kun til nærmeste kollektive transport, med godkjenning i forkant!

Tillegg enkeltrom: kr. 235,- pr. døgn per person.

Kun 1 voksen ledsager (må være betalt støttemedlem) for hvert ordinært medlem (gjelder ikke offentlige godkjente tolker). NB! ALLE DELTAKERE MÅ HA BETALT MEDLEMSKONTINGENT.

Trenger du tolk/ledsager, må du bestille selv.

Du trenger ikke gi beskjed til oss hvem tolkene er da denne informasjonen får vi fra Buskerud tolketjeneste!

Påmelding:

Påmeldingsskjema for likemannskurs og julebord er sendt medlemmene på epost.

Frist for innsendelse av påmeldingsskjema er satt til 18. oktober.

Når vi har mottatt din påmelding, vil du få tilsendt giro for egenandel, samt program. Har du spørsmål, ta kontakt med kontoret torsdag eller fredag eventuelt send sms på 95949357 eller mail: kontor@lshdb.no Interesserte kan godt melde seg på via e-post!

Med vennlig hilsen

Åshild Johansen

Landsforbundet for kombinert Syn – og Hørselshemmede/ Døvblinde

NUF/ LSHDB 30 ÅR

Et redigert klipp fra SynHør-bladet nr. 5, 2009.

«NUF og LSHDB gjennom 20 år, 1989 - 2009»

Norges Usher Forening (NUF) ble stiftet 22. september 1989 på Frambu Helsesenter, under et informasjons- og behandlingsopphold for ungdom og voksne med Usher syndrom. NUF startet opp med bare kr. 2000 i startbidrag fra Frambu. Interimsstyret bestod av leder Sissel Haavik, nestleder Kirsti Skorge, sekretær Kari Marie Myrhol, kasserer Merete Enggrav og styremedlemmene Dag Lars Westgård og Inger Kristin Hauge. Sissel Haavik ledet NUF fram til 1995.

De første styremøtene ble holdt hjemme hos Sissel eller andre av styrets medlemmer, og i Oslo Døveforenings lokaler. I desember 1992 fikk NUF egen kontorplass i Dronningens gate 23 og fikk skaffet til veie nødvendig utstyr som teksttelefon, telefon, datamaskin, kopimaskin, printer. NUFs første årsmøte ble avholdt på Frambu i 1991. Organisasjonen hadde da 48 medlemmer, som inkluderte både A-medlemmer (hovedmedlemmer) og B-medlemmer (støttemedlemmer).

Første nummer av NUFs medlemsblad, Usher-bladet, ble utgitt julen 1992. Det ble gitt ut 2 numre i 1992, deretter 4 nr. i året fra 1993. Sissel Haavik Markhus var Usher-bladets første redaktør.

NUF arrangerte en rekke sosiale aktiviteter, som hyggetreff, sommertreff og julebord. Sommertreffene ble arrangert i bl.a. Lofoten, Kristiansand

og Stryn.

I tillegg til de sosiale arrangementene, holdt flere av NUFs styremedlemmer en rekke foredrag over hele landet om Usher syndrom. Styrets medlemmer var også representert i forskjellige fora og deltok på nasjonale og internasjonale konferanser for døvblinde, Usher og RP.

Fra 1994 arrangerte NUF også likemannskurs og datakurs. Første likemannskurs fant sted på Eikholt i september 1994, og det ble arrangert datakurs på Ål folkehøgskole i november samme år.

NUF blir til LSHDB

Under årsmøte og organisasjonskurs på Eikholt 21-23. februar 1997 ble det diskutert om Norges Usher Forening skulle endre sitt navn til Landsforbundet for kombinert syns- og hørselshemmede/døvblinde. Diskusjonen rundt navneendringen kom til å dreie seg om hvorvidt det skulle være "og" eller skråstrek mellom "syns- og hørselshemmede" og "døvblinde" i navnet. Navnet LSHDB ble vedtatt på ekstraordinært årsmøte/generalforsamling samme år, og det ble åpnet for at også de med andre former for kombinert syns- og hørselshemming enn Usher syndrom kunne bli hovedmedlemmer. Også medlemsbladet fikk nytt navn: SynHør-bladet. Berit Rasmussen Øie overtok som redaktør av SynHør-bladet etter navneendringen. Etter henne overtok John Arne Torstensen, og deretter Bibbi Hagerupsen.

Vi gratulerer. Red. EOJ

Ressurskontorets informasjonsspalte

Hvorfor må tolketjenesten vite så mye? Hvorfor stiller formidler så mange spørsmål?

Alle tolketjenester har en eller flere formidlere. Formidlerne mottar mange bestillinger på tolk hver dag, i perioder mottar de flere bestillinger enn i andre perioder.

Enkelt fortalt er en formidler sin oppgave å ta imot en bestilling og tildele tolk. Men arbeidet deres er så mye mer sammensatt enn det.

Formidlerne får ofte inn flere tolkebestillinger enn NAV har tilgjengelige tolker, både tilgjengelige ansatte og tilgjengelige frilanstolker. Formidlerne klarer ikke alltid å dekke alle oppdragene, og noen oppdrag må prioriteres fremfor andre. Sånn er det.

Det er også slik at tilgjengeligheten blir mindre, jo nærmere dagen vi kommer. En bestilling sendt inn i god tid har derfor lettere for å bli dekket. Men hva er «i god tid»? Vi sier: «Bestill med en gang du selv vet at du trenger tolk.

Tidligere enn det er ikke mulig

NAV sier at aller først skal situasjoner der det er akutt fare for liv og helse prioriteres, dernest viktige hendelser i livet og arbeid og utdanning. Til slutt kommer dagliglivets gjøremål som kan være alt fra foreldremøter og andre møter, tolk til fritidsaktiviteter, kurs, handle/bytur og så mye, mye mer. 😊

En formidler er «hjertet» i tolketjenesten. Han kjenner tolkebrukerne og tolkebehovet deres, han kjenner tolkene og kvalitetene deres. Det vil si, en formidler forsøker så godt han kan å finne ut av akkurat disse tingene. Han forsøker å bli kjent med alle, for det er mange. Hvorfor er det så viktig å bli kjent med alle?

Jo, fordi formidleren skal vite at han setter rett tolk på rett oppdrag. Og en formidler skal, ikke minst, vite at han prioriterer riktig oppdrag først. Kvalitet og service.

Det er NAV som skal formidle tjenesten til dere, bundet gjennom lov og avtaleverk. Det er NAV som har inngått avtale med tolken, enten ansatt vedkommende eller tegnet avtale med vedkommende. Det foreligger ingen direkte avtale mellom en tolk og en tolkebruker. Hvorfor nevner vi dette? Jo fordi det er viktig å huske at det er tolketjenestens formidlere som formidler oppdragene, som gjør alle vurderingene, som gjør alle prioriteringene. Og som til sist tildeler deg tolk.

Så, for at formidleren skal få gjort de nødvendige vurderingene, og de riktige prioriteringene, så må formidleren spørre, og da må formidleren få vite. Sånn er det!

“Friluftsliv for alle, hele året”

“Friluftsliv for alle, hele året”

Tur til Rondane og prosjektslutt
Av Kaisa Markhus

Det begynte å dukke opp høstfarger i naturen, og prosjektets slutt nærmet seg. Det føltes ut som om det ikke var lenge siden vi sendte inn prosjektsøknaden til Extrastiftelsen, og allerede var vi kommet til prosjektets slutt! Men vi hadde 5 fine samlinger bak oss, og det var tid for prosjektets siste tur. Vi skulle til Rondane, nå med fokus på å gå tur i fjellet. Vi visste at været i fjellet kunne skifte raskt, og at det er krevende å gå i ulendt terreng på smale stier med steiner og lyng under føttene våre. Prosjektgruppa valgte å ha base på DNT sin betjente hytte Rondvassbu. Tidligere i sommer hadde Sissel vært å rekognosert i området, og kommet frem til at her vil deltagerne i prosjektet virkelig få testa ut fjellskoene sine, samtidig som å ha base på Rondvassbu gjør samlingen trygg og fin. Spesielt med det veldig hyggelige vertskapet som jobber på hytta, legger til rette for oss og gir oss fantastisk mat. Samtidig er det jo slik at når man bor på DNT hytter, så er de åpne for alle som kommer i fjellet, og man må derfor vise hensyn og tilpasse seg. På en hytte uten strøm, og med utedo, må man for eksempel legge noen strategier for å gå på do om natta, og da er det ikke bare syns- og hørselshemmede som får seg en utfordring. Det får vi alle. Å komme seg litt ut av komfortsonen er viktig. Og på en hytte hvor man bor tett på hverandre, og sitter blant nye folk i både spisesal og peisestue, får man teste ut sin komfortsone. Det skulle vise seg at dette gikk knirkefritt. Kanskje fordi turfolk som oftest

er blide, hyggelige og behjelpelige? Kanskje også fordi deltagerne har bygget opp mange gode erfaringer gjennom nesten 2 år med tursamlinger i ulike miljøer?

Når man skal legge ut på tur, er god turplanlegging viktig. Deltagerne hadde fått beskjed om å møte opp klare på Otta i turklær, og i sekken måtte de pakke alt de behøvde for en langhelg. Det måtte ikke bli for tungt for bagasjen bar vi selv på ryggen vår opp til hytta.

Fra parkeringsplassen 6 km nedenfor Rondvassbu, tok vi på oss sekkene og startet å gå på torsdag ettermiddag. Kveldssola lyste opp den røde lyngen, de oransje bladene på fjellbjørka, og toppen av Rondeslottet som lå foran oss. Et fjellmassiv hvor toppen ligger på 2580 meter over havet. Etterhvert som vi gikk falt mørket på, og vi tok frem hodelyktene.

Da de siste deltagerne ankom hytta kunne de gå siste biten langs Rondvatnet i lyfter som lyste langs grusveien. Lyktene tenner hyttebestyrer Øystein hver kveld for å vise vei og ønske gjester og turfolk velkommen, siden det ikke er strøm på hytta.

De siste deltagerne ruslet inn på hyttetunet akkurat i tide til siste bordsetting, og vi fikk servert en deilig 3-retters middag!

Fredag morgen våkna vi til en nydelig, men kald høstsol. Rondvassbu ligger tross alt på 1173 meter over havet, og vi kunne se at på de høyeste fjelltoppene rundt oss hadde det i løpet av natta lagt seg et hvitt dryss av nysnø. Planen for dagen var aktiviteter i området, men vi startet dagen med et besøk fra psykiatrisk sykepleier Tone som fortalte oss litt om hvor viktig det er å ta vare på vår psykiske helse i tillegg til vår fysiske helse.

Ofte henger de to sammen, og da finnes det ikke noe finere sted å ta vare på de begge enn ute på tur sammen med gode venner, gjerne med gode samtaler, noen utfordringer som kan gi oss mestringsfølelse og i tillegg litt påfyll av ny kunnskap.

Etter foredraget delte vi oss inn i grupper som gikk gjennom ulike tema ute på tunet. Den ene gruppa fikk en førstehjelps-case som de måtte samarbeide for å løse.

Den andre gruppa måtte bruke himmelretninger og kompass for å orientere seg på området. Den tredje gruppa fikk se, kjenne og diskutere hvor-

dan små ting rundt oss i naturen er tilrettelagt for å få flere folk ut på tur, eller ting som ikke skal gjøres eller røres fordi vi er i en nasjonalpark. Den siste gruppa fikk muligheten til å dele sine erfaringer i samtale med Tone. Vi ønsker jo at så mye av våre erfaringer kommer andre til gode også, både syns- og hørselshemmede, tolk/ledsagere, nye studenter og andre som bare er nysgjerrige på å lære mer. Kanskje kan vårt prosjekt inspirere flere til å dra på lavterskel-turer, og kanskje får flere en bedre psykisk og fysisk helse gjennom turer i naturen. Etter lunsj i solveggen, kald fjellluft i kinnene, aktiviteter for både kropp og hjerne, og en varm dusj før middag satt det mange røde og friske ansikter rundt middagsbordet.

Lørdag var turdag. Prosjektets mål har hele tiden vært å inkludere deltagerne slik at de får egne erfaringer som gjør det enkelt å fortsette å dra på tur også utenom prosjektet. Tiden var inne for å planlegge en egen tur!

Etter Sissels erfaringer i sommer, kom vi frem til 3 ulike tur-alternativer som vi presenterte for deltagerne. Jeg utfordret dem med at de selv måtte bestemme hvilken tur de skulle gå, men jeg hadde to kriterier; ingen

skulle gå alene og alle skulle være tilbake før middag. Det betød at de selv måtte ta ansvar for både hvilken tur de ønsket å gjennomføre, og alle måtte finne seg en turpartner som ønsket samme type tur. Altså planlegge hvilket tempo de skulle gå i, hvor de skulle spise lunsj og ikke minst ta vare på hverandre gjennom hele dagen. Deresom en ville snu eller fikk et gnagsår, måtte den andre vise hensyn.

Etter litt organisering på morgenen ble det til 5 grupper fordelt på de tre turene. En gruppe gikk til Brudeslørret og fikk en nydelig utsikt ned i et juv, hvor elva som renner fra Rondvatnet ender i en klippe og faller rett ned i en svær kløft i landskapet.

Den andre turen gikk innover Illmannsdalen hvor man kunne spise lunsjen sin ved noen fine fisketjern inne i dalen. Her var det mange som ville, og det dannet seg 3 ulike grupper som gikk i hvert sitt tempo. Den siste turen skulle egentlig bare opp et stykke til en høyde med en varde og få utsikt, men da de først kom dit, så ville de lenger, og lenger, og det endte med at den lille gruppa gikk helt til rett under Veslesmeden (2015 m.o.h). Men da det begynte å snø og blåse kraftig bestemte de seg for å følge fjellvettregel nr 8: "Vend i tide, det er ingen skam å snu". Man skal ha respekt for været i fjellet, og da denne gruppa var trygt tilbake, gjennomvåte og akkurat i tide til middag, fikk vi øye på et redningshelikopter.

Etterpå fikk vi vite at helikopteret var ute for å hente noen som hadde vært ute på tur, blitt overrasket av snøværet, sklidd på steinene som var blitt glatte og brukket beinet. Vi var glade for at de hadde blitt reddet, og at vi hadde snudd i tide.

I tillegg kunne vi tenke over at vi nå har bygget oss opp erfaringer på ulike turer gjennom 2 år, og dermed vet

litt mer om hvordan det er lurt å te seg og kle seg for å unngå slike situasjoner.

Etter en lang turdag for alle, var matsalen full av sultne mager. Vertskapet på Rondvassbu klarte nok en gang å få oss alle gode og mette, og etter en liten kveldsquiz i peisestua sloknet nok alle raskt.

Søndag morgen smurte vi store matpakker til frokost for å forberede oss på en lang dag.

En av Extrastiftelsens kriterier for å få tildelt midler er at prosjektet skal være til nytte for andre i samfunnet også etter prosjektets slutt.

Deltagerne i dette prosjektet har lært så mye, og jeg kunne se en helt annen selvsikkerhet hos hver og en av dem da de stod med rak rygg klare med pakka sekk og turklær i Rondane, enn da vi møttes langs Akerselva og var usikre på om vi kom til å kutte av oss alle fingrene da vi skulle spikke på vedkubber for å få fyr i bålet.

Vi har brukt mye tid på å diskutere våre erfaringer med haptisk kommunikasjon på tur.

Mange av deltagerne bruker tegn på rygg og arm fra tolk/ledsager for ekstra beskrivelser, men hvordan

fungerer dette gjennom tjukke boblejakker, eller når stien er så smal at man kun kan gå én og én? Her har vi alle lært masse, takket være et fantastisk samarbeid mellom deltagerne og tolk/ledsagerne. Deltagerne har sagt ja til alle våre merkelige turforslag, og tolkene har entusiastisk stilt opp hver eneste gang og kun sett løsninger! Disse erfaringene som vi sammen har gjort oss har vi samlet inn litt etter litt, men på søndag var det siste mulighet for å dele med hverandre før Hapti-co setter seg ned og lager et hefte, og vi i prosjektgruppa skriver sluttrapporten som skal legges ut på Extrastiftelsen sine nettsider. I tillegg skulle diplomer deles ut, inspirerende ord bli sagt, klemmer skulle bli gitt og en tåre eller to bli felt, før vi kunne starte på turen tilbake til parkeringsplassen. Der hvor bussen skulle ta oss med tilbake i mobildekning, asfalterte veier, trær som fremdeles var grønne, og en hverdag som fra nå av forhåpentligvis vil fylles med flere småturer i nærmiljøet, og også kanskje noen langturer

til kysten, fjellet, i kano, eller på ski.

Tusen takk for et fantastisk prosjekt til alle dere som har vært med å bidratt, på hver deres måte! Og jeg håper at du, etter å ha lest dette, har blitt inspirert av oss til å ta med deg selv, eller invitere med din gamle eller en ny venn ut på tur ut i ditt nærmiljø. Hele gjengen på tur.

Bilder innsendt av Kaisa Markhus.

Pasientreiser

Pasientreiser.

Vi har fått informasjon fra et av våre medlemmer om at Pasientreiser nekter tolk-ledsager å være med på en reise til sykehus. I den forbindelse har vi undersøkt hva regelverket sier. Og det er ganske klart og tydelig. Døvblinde har rett å ha med tolk-ledsager på pasientreiser, MEN fastlege eller sykehus MÅ gi beskjed i forkant. Pasientreiser sitter ikke med helseopplysninger om de forskjellige pasientene og vil derfor nekte andre å bli

med om det ikke er gitt beskjed på forhånd.

Så husk å sikre at lege/sykehus sier fra til pasientreiser at det blir med en tolk-ledsager på reisen! Og gi beskjed til kontor@lshdb.no om dere opplever at tolk-ledsager blir nektet å være med!

Karin Andvig
LSHDB
Skippergt 33
0154 OSLO
95949357

HELEN KELLER

Helen Keller Introduksjon

Nedenstående artikler, skrevet av Antoni Jounou de Figueres, fant jeg på ei spanskspråklig e-postliste om blindhet og helse. Den første er inspirert av tidligere innlegg på lista, som handlet om Lions Clubs engasjement for synshemmede. Forfatteren skriver:

"For noen dager siden sto det et innlegg om Lions Club, også om Helen Kellers forhold til den. Jeg er ikke den rette til å behandle temaet, men jeg drister meg til å sende en omtale av Helen Kellers forhold til Lions Club og en liten biografi."

Artiklene, og særlig biografien, inneholder noen opplysninger som var ukjente for meg, og som jeg antar er ukjente også for andre.

Derfor har jeg - uten å be om forfatterens tillatelse - oversatt dem med tanke på offentliggjøring i norske publikasjoner. Under oversettelsesarbeidet har jeg oppdaget at teksten ikke er fullt så velskrevet som den gav inntrykk av ved første gangs gjennomlesning.

Dels synes forfatteren å ha en forkjærlighet for å bruke enkelte uttrykk kritikkfritt, noe som kan sammenlignes med overdreven bruk av "i forhold til" på norsk, og dels er teksten noen steder vag og flertydig, slik at jeg har måttet velge en tolkning. Av og til har jeg tvilt på etterretteligheten, og da har jeg konferert med andre kilder. I ett tilfelle har jeg rettet opp en åpenbart feilaktig beskrivelse. I min iver etter å gjengi originalen så nøyaktig som mulig kan jeg ha kom-

met til å bli for "bokstavtro" og bryte konvensjoner for norsk språkstil. Jeg ber om overbærenhet.

Otto Prytz

Artikkel 1 *Helen Keller*

Helen Keller ble født i Tuscumbia, Alabama, USA, i 1880. 19 måneder gammel fikk hun en feber som gjorde henne blind og døv. Av Anne Mansfield Sullivan, en usedvanlig lærerinne ved blindeskolen Perkins School for the Blind, lærte Helen Keller tegnspråk og punktskrift. Noen år senere lærte hun å snakke. Da hun ble voksen, ble hun en utrettelig talperson for funksjonshemmede. I 1925 deltok Keller i Lions Clubs' internasjonale stevne og utfordret alle medlemmene til å bli "de blindes vandrende riddere i korstoget mot mørket". Lions tok utfordringen, og fra da av har de i sin virksomhet alltid inkludert synsprogrammer med sikte på å bekjempe unngåelig blindhet.

Helen Kellers dag

I 1971 erklærte styret for Lions Clubs International at 1. juni skulle minnes som Helen Kellers dag. Denne dagen setter Lions verden over i gang service-prosjekter med tilknytning til syn.

Helen Kellers tale ved det internasjonale stevnet 1925

Cedar Point, Ohio, USA 30. juni 1925
Transkripsjon

Ærede Lions og damer:

Jeg antar dere har hørt legenden som

framstiller "sjansen" som en svært lufefull dame som banker på alle dørene bare én gang, og hvis vi ikke åpner døra fort, går hun videre og kommer aldri mer tilbake. Og det er slik det må være. En vakker og tiltrekkende dame venter ikke. Man må gå til henne når sjansen byr seg fram.

Jeg er den sjansen. Jeg banker på døra deres. Jeg vil bli tatt inn. Legenden sier ikke hva vi skal gjøre når flere vakre sjanser byr seg fram foran samme dør. Jeg antar man må velge den man elsker mest. Jeg håper jeg er den dere vil ta inn. Her er jeg den yngste, og det jeg har å tilby, er breddfullt av strålende sjanser til service.

Det amerikanske blinddeforbundet, American Foundation for the Blind, er knapt fire år gammelt. Det ble født som et produkt av de blindes påtrengende behov, og de blinde selv gav det liv. Dets aksjonsradius og dets viktighet er nasjonal og internasjonal. Det samler den mest omfattende og den dypeste kunnskapen om emnet som opptar oss. Dets formål er å virke for at livet skal få større mening for de blinde, ved å styrke deres økonomiske muligheter og ved å tilby dem gleden ved normal daglig aktivitet.

Forestill dere hvordan dere ville føle dere hvis dere plutselig ble blinde i dag. Forestill dere hvordan dere i fullt dagslys ville snuble og famle dere fram som om det var natt; hvordan deres arbeid, deres uavhengighet, ville være tapt for alltid. I en slik verden av mørke, ville dere ikke da bli glade hvis en eller annen venn tok dere ved hånden og sa: "Kom med meg, og jeg skal vise deg hvordan du kan gjøre noen av de tingene du pleide å gjøre da du så"? Det er en slik venn

det amerikanske blinddeforbundet pretenderer å være for alle blinde i dette landet, hvis alle seende yter det den støtten det må ha.

Dere har alle hørt hvordan et lite ord, formet med en annens fingrer, hvordan en lysstråle født i en annens sjel, kom til mørket i mitt sinn, så jeg kunne finne meg selv, finne verden, finne Gud. Jeg kan arbeide for meg og for de andre, fordi min lærerinne kunne forstå meg og klarte å trenge inn i mørket, i stillhetens fengsel som jeg befant meg i. Mer enn penger ønsker vi deres oppmerksomhet. Den gaven som ikke er ledsaget av interesse og gode hensikter hos den som skjenker den, er verdiløs. Hvis dere har interesse av å hjelpe de blinde, hvis vi kan oppnå at alle i dette store landet dyrker den interessen, da vil den blinde utvilsomt seire over mørket.

Lions, den sjansen jeg representerer, er følgende: å gjøre kjent og å hegne om det amerikanske blinddeforbundets arbeid. Ville dere ikke hjelpe meg til å oppleve den dagen da unngåelig blindhet ikke lenger eksisterer; til at det ikke skal finnes døve eller blinde barn som ikke får undervisning; til at det ikke skal eksistere en eneste blind mann eller en eneste blind kvinne som ikke får hjelp? Jeg kaller på dere, Lions, som kan se og høre, på dere som er sterke, modige og godhjertede. Ønsker dere å bli de blindes vandreende riddere i dette korstoget mot mørket?

Jeg takker dere.

Artikkel 2
Helen Kellers utrolige liv, døv og blind

erobret hun verden

Denne verden og dens kompleksitet viser oss daglig at det vi klager over som vanlige mennesker, er helt ubetydelig ved siden av andre menneskers virkelige problemer. Å tro at vi ikke er i stand til å gjøre noe som helst, blir en ren myte takket være ualminnelige mennesker som Helen Keller.

Det er menneskelig å feile, og å straffe seg selv for det. Vi tilbringer en stor del av vårt liv med å bekymre oss for småting som kan løses, og en annen del av vår tid investerer vi i å tro at noen mål er for “store” til at vi kan nå dem, bare fordi vi er enkle dødelige. Men heldigvis, i hele dette eventyret som vi kaller livet, tilbringer vi også en del av tiden med å bli kjent med disse vidunderlige tilfellene som vi identifiserer som “mirakler” og som får oss til å ville kjempe for det vi ønsker.

Hvis du ikke visste om henne, skal vi i dag delta i det øyeblikket i ditt liv da du begynner å tro at du kan nå dine mål, ved at vi presenterer deg for dette miraklet kledd som kvinne, kalt Helen Keller. I tidlig alder fikk hun en sykdom som etterlot henne døv og blind, men senere foretok hun litt av en reise som det er verdt å beundre og betrakte: historien om hennes liv.

Helens historie: en sykdom som skulle forandre hennes liv

Hennes fulle navn er Helen Adams Keller, født 27. juni 1880 i Tuscumbia, Alabama, USA, og datter av Arthur H. Keller og Kate Adams. Hennes foreldre hadde en gård, og hennes far hadde vært eier av avisen Tuscumbia North Alabamian. Det var en økonomisk velstående familie som levde bekvemt. De ble imidlertid utsatt for det

ene bakslaget etter det andre som følge av Konføderasjonens nederlag i den amerikanske borgerkrigen, og derfor levde de mer spartansk fra da av. Blant forfedrene var det flere soldater, og noen berømte navn som f.eks. Casper Keller, opprinnelig sveitser og eier av store landområder i Alabama. En annen av forfedrene var den første læreren for døve i Zürich - tilfeldig? Vi tror ikke det -.

Hennes mor fortalte at Helen var ei svært intelligent jente helt fra hun var baby. Hun ble født med perfekt helse, 7 måneder gammel sa hun allerede noen ord tydelig, og hun hadde lært å gå før hun fylte ett år. Synet hennes var presist, akkurat slik det skal være hos et menneske som er i ferd med å innlede livet. Blant de første ordene hun sa, var “vann” yndlingsordet. Faktisk satt dette ordet i Helens hukommelse etter at hun hadde gjennomlidd den sykdommen som skulle forandre hennes liv. 19 måneder gammel begynte lille Helen å vise symptomer på en sykdom som på hennes tid nok ble definert som cerebrostomachal kongestion, men ifølge nåtidens leger tyder alt på at det har vært meslinger, skarlagensfeber eller meningitt.

Helens huslege trodde hun ville komme til å dø, så syk hun var, men det første miraklet skjedde, og feberen begynte å gå ned. Etter dette mistet Helen synet og hørselen fullstendig. Dette ble en pine for familien Keller. Foruten å måtte slite med at deres lille datter ville få store vanskeligheter med å leve et normalt liv, måtte de også lære å smøre seg med tålmodighet til å hjelpe Helen, som viste seg å ha en sterk karakter da hun fikk sykdommen. Hun hadde til og med anfall av sinne fordi hun følte seg annerle-

des enn de andre og ikke kunne kommunisere med sine foreldre.

Anne Sullivan: Helens utfylling

Helen var på gården sin, nøt å gå lange turer i området, og fant en måte å kommunisere med familien på, alene, uten noen form for opplæring. Foreldrene hennes fortalte at da hun var 7 år, hadde Helen allerede oppfunnet ca 60 tegn og gester for kommunikasjon. Det fornuftigste var likevel å søke hjelp, især i en tid med så mye desinformasjon om emnet. I 1886 reiste Helen sammen med sin far til Baltimore for å treffe øre-nese-halslege J. Julian Chisolm, som etter å ha undersøkt henne henviste dem til Alexander Graham Bell, en spesialist på døve barn i byen Washington. Det var her Helen ble kjent med en fundamental brikke i sitt liv: Anne Sullivan, en synshemmet dame på 20 år som hadde fått undervisning ved Perkins-instituttet for blinde. Rektor ved denne institusjonen anmodet Anne om å bli lille Helens lærer.

Anne Sullivan kom hjem til Kellers i 1887, der hun begynte å gi Helen timer, først ved å stave ord i hånden hennes. Dette var svært komplisert for Helen i begynnelsen, for hun klarte ikke å skjønne at det fantes ett ord for hver ting. I sin selvbiografiske bok forteller Helen at da Anne prøvde å lære henne ordet "kopp", ble hun så oppgitt over ikke å forstå det, at hun knuste den. Likevel var ikke læringsprosessen så traumatisk, og bare en måned senere begynte Helen å forstå at det fantes en forbindelse mellom ordene og tingene. Som dagene gikk, begynte hun å stave setninger, og forskjellen mellom verb og substantiv begynte å gå opp for henne.

Hos Helen vakte noen ord følelser som lå i henne fordi de framkalte

gamle minner fra da hun var frisk og hadde sett eller hørt nevnt vedkommende ting. Anne, læreren hennes, behandlet Helen som sine andre elever, bare med den forskjellen at istedenfor å snakke til henne, stavet hun ordene i hånden hennes.

Vanlige barn lærer språk ved å imitere ordene de hører, og senere, takket være sammenhengende samtaler, stimuleres intelligensen deres, slik at de skjønner den virkelige betydningen av det de sier. For et døvt barn kunne ikke læringsprosessen fungere på samme måte. Hun måtte lære direkte hva hvert nytt ord betydde og hvilken følelse det framkalte. I denne forstand ble Anne Sullivan en engel for Helen, som betegner henne som "forståelsesfull, intelligent og elskverdig hensynsfull".

Etter å ha lært å kommunisere fikk Helen timer i lesing av plakater med relieffbokstaver. Siden kom timene i botanikk, aritmetikk og zoologi, alle gitt av Anne selv. Tre måneder etter at spesialundervisningen begynte, kunne Helen allerede lese og skrive punktskrift og bruke blyant. Hun ble glad i å lese, og hver kveld leste hun bøker i punktskrift. Ja, takket være undervisningen og sin nye forståelse av livet endret Helen sin væremåte.

Istedenfor å få anfall av sinne, ble hun kjent som ei svært omgjengelig og elskverdig jente. Helen var briljant. På kort tid hadde hun lært å lese på leppene ved å berøre dem, og å oppfatte hvordan de beveget seg. Som en kan forestille seg, skulle hun komme til å overraske alle positivt, og nå begynte verden litt etter litt å få vite om henne.

NB! Andre del av artikkelen kommer i neste nummer.

Tolkenes interesseorganisasjon

Klipp fra Dagsavisen.no. Debatt.

Av Helge Edland

Publisert: 14. november 2018

Sist oppdatert: 05:55, 3. jul 2019

Kjære ledelse for Navs tolketjeneste for døve, hørselshemmede og døvblinde.

Vi ser at dere sliter. Vi ser at dere sitter i styringsenheten for Nav Hjelpemidler og tilrettelegging, ser ut over land, ut over vann, og undres.

Dere undres: "Hvorfor jobber ikke tolkene våre mer? Hvorfor har vi døve, hørselshemmede og døvblinde som ikke får tolker på ettermiddager, kvelder og i helger – mens vi har tolker som er på jobb i kontortiden og ikke tolker?! Hvorfor er de på kontoret midt på blanke formiddagen, når de heller kan komme på jobb utpå ettermiddagen og dra ut på tolkeoppdragene etter kontortid som ikke blir dekket?"

Ok, det er litt vel drøyt å hevde at dere tenker alt dette. Og egentlig så tror vi ikke at dere gjør det. Ingen tror at dere gjør det. Men mange lurere på hva dere egentlig tenker. Og mange sliter med å ha tillit til at dere tenker rett. Fordi de tror at dere sliter. Sliter med å se. Se oss – tolkene. Se hva vi gjør – og når, og hvordan og hvorfor.

For hva er det egentlig dere ser, når dere som aldri har vært tolker sitter der inne i styringsenheten og ser ut over land, ut over vann, og synes å se bak sju blåner at tolketjenestenes tall forteller at dere har tilgjengelige, ikke benyttede tolkerressurser på formid-

dagen? Tilgjengelige, ikke benyttede tolkerressurser som dere vil flytte til ettermiddager, kvelder og helger.

Det dere ser, er tolken Kari. Hun har nettopp sendt og løpt og toget og syklet og kjørt og busset småen i barnehagen og mannen på jobb og unga på skolen, før hun fortet seg til tolketjenesten for å starte arbeidsdagen fordi hun akkurat i dag ikke måtte rett ut på oppdrag. På tolketjenesten åpner arbeidsdagen med åpning av eposter og kontroll av kalenderen; avtaler sjekkes, endringer registreres, avlysninger bekreftes, oppdragskort kontrolleres, nye oppdrag planlegges, gamle reisebilag føres, nye reiser bestilles – helt til nye avlysninger med nye endringer og nye oppdrag med nye oppdragskort på nye oppdragssteder for nye brukere med nye begrepsapparat gjør at alt må gjøres på nytt. Og på nytt, og på nytt...

Så er det ut på oppdrag. Ellers kanskje ikke. Da må tiden brukes godt: kolleger rådspørres, avtaler gjøres, samarbeid avtales, reiser koordineres. Det går i oppdragssteder, reiseveier, rutetider, tegnbegreper, begrepstegn, diskurs... "Hvilken buss må jeg ta for å rekke å spise knekkebrødlunsjen min i fullt firsprang opp trappa til legen i femte etasje der heisen fortsatt ikke virker etter at jeg har vært på skolen med det bråkete ventilasjonsanlegget som gir meg migrene og etterpå skal rekke oppdraget på sykehuset før jeg må løpe over veien mens jeg bestiller en taxi for å nå neste oppdrag som sikkert varer en time over tiden også denne gangen – og hva er tegnene for cervikal spondylo-tisk myelopati med hypertrofi av

ligamentum flavum og ossifisering av longitudinalligamentet, og er det noen som har en ibux eller tre?”. Kanskje blir det også tid til en litt for kjapp kopp kaffe utover den mørke gensen mens Kari er i gang med å gå i kontorgangen for å komme i gang med å samle alle de løse trådene som kanskje kollegene – de få som er inne – kan hjelpe med.

Så – hvis Kari har vært heldig, kjapp, dyktig og kanskje også så uheldig at hun har fått et avlyst oppdrag eller to som hun allerede hadde avtalt og koordinert og forberedt og ordnet transport til – er det tid for å forberede seg. Til de fire i dag og de to i morgen og de fire i overmorgen og det lange om to dager som sikkert blir avlyst igjen, men som MÅ forberedes om det i det hele tatt skal kunne gjennomføres. Selvfølgelig rekker hun ikke alt, men det er jo lov å forsøke! I hvert fall inn-til kalenderen minner om at det nå er fem minutter for liten tid til å være på plass i god tid til dagens første oppdrag som Kari nettopp hadde begynt å forberede seg til fordi hun ikke hadde tid til å forberede seg til det i går.

Og DA ser ledelsen ved styringsenheten ut over land, ut over vann, og konstaterer at tallene bak sju blåner viser at Kari endelig jobber. For DA er Kari endelig ute av kontoret og ute på opp-

drag og tolker! Endelig, sier ledelsen – og lurar på hvorfor Kari ikke heller begynte på jobb klokken 12.00 og jobbet til 21.00?!

Ok, det er litt vel drøyt å hevde at tegntolken Kari gjør alt dette hver dag. Og egentlig så tror vi ikke at hun gjør det. Ingen tror at hun gjør det. Men dere i ledelsen ved styringsenheten for Hjelpemidler og tilrettelegging lurar tydeligvis på hva hun egentlig gjør. Fordi dere ikke er og aldri har vært tolker. Vi tror at det er derfor dere sliter. Sliter med å se oss – tolkene – og hva vi gjør, og når, hvordan og hvorfor. Sliter med å forstå oss – tolkene – og hva vi gjør, og hvordan og hvorfor. Sliter med å satse på oss – tolkene – og på det vi gjør, hvordan vi gjør det og hvordan vi kan gjøre det bedre.

Vi er tolker. Vi er stolte av vårt fag og vår profesjon. Vi vil bli sett, forstått og satset på. Vi vil bli tatt på alvor. Derfor ber vi: La oss få en tolkefaglig ledelse NÅ!

Mariann Eidberg, leder, og Helge Edland, nestleder
Tolkeforbundet
Partipolitisk uavhengig interesseorganisasjon for tolker

Da gud brukte telefaks

Det er krigens tid. Året er 1941. 22. desember stamper en norsk båt seg fram i Irskehavet. Om bord er det 36 mann i høyspenning, for tyske ubåter jakter slike skip som forsyner England med olje, bensin og mat.

Mannskapet har forstått at ubåter ikke er langt unna. De har opplevd slikt før - det er ikke kjekt, men de har greid seg.

Da skjer det! Torpedoer treffer, og snart er båten havets bytte. Halvparten av besetningen går ned med skipet. De andre klarer å komme seg i livbåten. Ubåten stimer videre denne gangen på jakt etter et nytt bytte. Slik er krigens brutalitet.

18 mann er i livbåt - overlatt til havets luner. Kan det komme en båt og plukke dem opp? De vet ikke... Etter halvannet døgn er fire døde. De andre prøver å holde motet oppe, men å være midt på det åpne havet er nokså håpløst.

I dag er det julaften. Hvordan er det hjemme?

Hvordan vil det gå med dem der på havet? Kapteinen, Alf Malmberg, sitter ved siden av Kjell Jungmann - 17 åringen som hadde mønstret på. Han har fått stygg medfart, og ligger helst og sover. Kapteinen vil være hos ham.

Kl. 15.00 slår Kjell plutselig øynene opp. Han ser på kapteinen. «Kaptein, vil du synge en sang for meg? Det er en jeg er så glad i.»

- Hva for en sang er det? «Jeg er en seiler på livets hav.» Det kommer rolig fra Kjell. Kapteinen tenker med seg selv: Den sangen har jeg aldri hørt - kan ikke tekst eller tone.

Kjell ser forventningsfullt på ham.

Da åpner kaptein Malmberg munnen og begynner å synge. Han ser foran seg, som på et bokblad. Første verset - tonen kommer av seg selv: «Jeg er en seiler på livets hav, på tidens skiftende bølge. Den herre Jesus meg kursen gav, og denne kurs vil jeg følge. Jeg stevner fram mot de lyse lande med livsens trær på de skjønnestrande, hvor evig sol og sommer er.»

Neste vers følger, og kapteinen fortsetter å synge— alle seks versene han ikke kan - for Kjell Jungmann.

Siste vers er slik: «La ankret falle! Jeg er i havn i ly av brenningens vover! Jeg kaster meg i min Frelzers favn, han som har hjulpet meg over. Og kjente, elskende stemmer kaller, mens ankret sakte og stille faller i evighetens lyse land.»

Da siste strofe er slutt, går det et smil over Kjells ansikt. Det kommer et sukk - og han sovner inn for godt...

Malmberg blir berget, og fortsetter å seile - og overlever krigen. Men han kunne ikke glemme Kjell og sangen han ikke kunne. Når han kommer hjem til Norge, besøker han Kjells mor for å fortelle om Kjells siste timer.

De blir sittende og snakke sammen. Da forteller hun: «Jeg kjente meg så urolig tida før jul i 1941. Det var noe galt med Kjell. På julaften ettermiddag tok jeg gitaren, sang en sang som Kjell hadde vært så glad i fra han var liten. Da jeg var ferdig, skjønnte jeg at Kjell var død - og hadde fått det godt...

Malmberg sitter og tenker at han ikke trenger å spørre... men spør likevel: Hva for en sang var det? «Jeg seiler på livets hav...» Det ble et underlig møte mellom disse to.

Signo Vivo

Signo Vivo

Vi gir landsdekkende bo - og tjenestetilbud til døve, hørselshemmede, døvblinde og andre som har behov for tilrettelagte tiltak og tjenester i et tegnspråklig kommunikasjonsmiljø.

Du bor i et tegnspråklig miljø.

Du leier leilighet av Signo. Leiligheten kan enten være i et bofellesskap eller en selvstendig bolig.
Vi holder til i Sandefjord og Andebu i Vestfold.

Hvordan søker du plass?

Vi er landsdekkende. Det er hjemkommunen som bestemmer om du kan bruke våre tilbud.

For hjelp til å søke eller mer informasjon, kontakt:

Ann Kristin Sti, fagsjef

Tlf: 33 43 88 00

Epost: ann.kristin.sti@signo.no

Språket er tilpasset deg

Vi bruker tegnspråk og taktile, haptiske og alternative kommunikasjonsformer. De som jobber her tilpasser språket etter ditt behov.

Du får praktisk bistand i hverdagen

Du kan få opplæring og hjelp til å leve

et selvstendig liv. Det kan handle om kosthold, hygiene, husarbeid og personlig økonomi. De fleste boligene er døgnbemannet.

Arbeid og aktivitet

Vi er behjelpelige med å finne en jobb som passer for deg i arbeidsmarkedsbedriften Signo Grantoppen AS.

Brukermedvirkning

Signo Vivo har et eget brukerråd der du er med på å bestemme i saker som angår deg.

Avlastning - kortere opphold

Er du døv eller døvblind og trenger avlastning i et tegnspråklig miljø for en kortere periode?

Ta kontakt med:

Ann Kristin Sti, fagsjef

Tlf: 33 43 88 00

Epost: ann.kristin.sti@signo.no

Hetland videregående skole

Breidablikkv. 16
4017 STAVANGER
Tlf. 51 92 14 00

Voss Olje

Strandav. 62
5700 VOSS
Tlf. 56 51 34 50

Jacob Friis Ur-Optikk AS

Storgata 60
9008 TROMSØ
Tlf. 77 68 31 35

Hellik Teigen A/S

Loesmov 1
3300 HOKKSUND
Tlf. 32 25 27 00

Mirawa Restaurant

Schwenckegata 1
3015 DRAMMEN
Tlf. 32 83 65 85

Jogstad v. 21
2007 KJELLER
Tlf. 63 83 57 50

Sunnfjord Betong A/S

Hornnes Næringspark
6803 FØRDE
Tlf. 57 82 25 00

Betanien Hospital

Bj. Bjørnsonssgt. 6
3722 SKIEN
Tlf. 35 90 07 00

Friis Arkitekter AS

Sentrum 11
3630 RØDBERG
Tlf. 32 74 15 94

Ekra Gartneri og Hagesenter AS

Melhusvegen 82
7083 LEINSTRAND
Tlf. 72 59 42 20

ANONYM STØTTE

Hamar Optikk AS

Aslak Bolts gate 48
2316 HAMAR
Tlf. 62 52 34 80

Ål folkehøyskole og kurscenter for døde

Bakketeigen 51, 3570 ÅL
Tlf. 32 08 26 00 - www.al.fhs.no

Langgaten 48, 3080 HOLMESTRAND
Tlf. 33 09 95 00 - www.noah.no

Drammens Tidende

Strømsø Torg 9, 3044 DRAMMEN
Tlf. 32 20 40 00

**HØREAPPARATETS
ENERGISENTER**

Bregnev 3, 8680 TROFORS - Tlf. 484 68 168 mlm. kl. 10-14

post@energisentret.no - www.energisentret.no

Batteri og produkter til høreapparat

Rådgivningskontoret for hørselshemmede

Kabelg 2 (5. etg) Økern, 0509 OSLO
Tlf. 23 47 85 00

En virksomhet i Stiftelsen Signo

Sentrumsbygget, 3140 ANDEBU
Tlf. 33 43 88 00 - www.signo.no

Hegdehaugsveien 31, 0167 OSLO
Tlf. 23 25 61 00 - www.oticon.no

DRAMMEN KJØL OG FRYS AS

KULDEENTREPRENØR

Drammen: Tlf.: 32 83 16 88 • www.dkf.no
Avd. Kongsberg: Tlf.: 32 76 43 00 • magne@dkf.no

Tlf. 69 18 00 20

• HANDELSGARTNERI

BLOMSTER OG GRØNT SIDEN 1904

LIE HANDELSGARTNERI, TRYMS Vei 43, 1781 HALDEN
WWW.LIEBLOMST.NO

Ødegården TransportANS

3626 ROLLAG
Tlf. 416 35 092

interoptikk

Optiker Ramstad

Din leverandør av merkevarer

Torg gt.21 - Sortland | Tlf. 76 12 21 62

EGGER OPTIKK

Storgaten 33, 4370 EGERSTAD
Tlf. 51 49 07 78 - www.eggeroptikk.no

PROCORNEA

Spesiallinser

3612 KONGSBERG - Tlf. 32 76 88 36

Trondheimsveien 82
2050 JESSHEIM
Tlf. 63 97 94 48

Returadresse:

LSHDB (Landsforbundet for kombinert Syns- og Hørselshemmede/Døvblinde, Skippergata 33, 0154 Oslo

LSHDB sentralstyre 2018 - 2020

<i>Forbundsleder:</i>	<i>Åshild Johansen</i>
<i>Nestleder:</i>	<i>Kari Kristine Engan</i>
<i>Styremedlemmer:</i>	<i>Bibbi Hagerupsen</i>
	<i>Hege Beathe Dahlen</i>
	<i>Erik Nilsen</i>
<i>Varamedlemmer:</i>	<i>Odd Paulsen</i>
	<i>Sissel H. Markhus</i>

LSHDBs hjemmeside: www.lshdb.no